

Vandi á ferð

Oddagrein

ENN einaferð er Ísrael rakt av terroratgerðum frá víðgongdum palestinum. Triggir Hamaslimir sprongdu seg sjálvar í luftina í vikuni og drópu fleiri ísraelar og løstaðu eitt ókent tal.

HETTA hevur fingið ísraelsku stjórnina til at umhugsa nýggj og víðgongd tiltøk móti palestinum í teimum hersettu okjunum og í Suðurlibanon.

TAD er greitt, at Ísrael kann ikki framhaldandi liva við hesum mongu terroratgerðum, og tí má okkurt gerast. Vit fordøma hesar atgerðir. Samtíðis fordøma vit eisini politikkin hjá ísraelsku høgastjórnini at fremja atgerðir móti høgligum palestinum, sum bert vilja frið við Ísrael. Vit fordøma avgerðina hjá Netanyahu at loyva jødum at byggja íbúðir í tí fleirreligiosa heilaga høvuðsstaðnum Jerusalem.

TAD er fullkomiliga greitt, at skal tað gerast meira liviligt í Ísrael í framtíðini, so má stjórnin steðga niðurstøðum, sum hava til endamáls saman við høgastjórnini einaferð med alla at gera Jerusalem til høvuðsstaðin hjá jødum. Sagan sigur okkum, at kristin, jødar og muslimar hava megnað at liva nökunlunda friðaliga í Jerusalem, men so skjótt ein av hesum religiønum vildi skúgva aðra til viks, so kom eldur í. Og tað er hetta sum er við at henda í Jerusalem í dag. Og hetta sum er ein orøskin til orrusturnar.

TIL USA, sum hevur átiðið sær lutin sum meklari og lögregluður í Miðeystri er bert eitt at siga. Fjá hólgu palestinarar at steðga Hamas og øðrum við sínum terroratøkum og fá høgastjórnina í Ísrael at gevast við sínum egoistiska niðurstøðupolitikki í Jerusalem. Latíð henda bý sleppa at standa opnan fyri fleiri religiønum, har toleransan ræður.

Sosialurin

Rekling farin frá

Bankanningarnevndin boðaði í tíðindaskrivi í gjár frá, at skrivarin hjá nevndini, Michael Rekling, hevur lagt frá sær. Sagt verður, at hóast nevndin onga orsök sær fyri, at seta spurnartekin við gegni skrivarans, ið hevur hann kortini valt at fara frá.

Tað hendir einans fyri at geva nevndini arbeiðsfrið, verður sagt í tíðindaskrivinum.

Men nevndin fer ikki langt eftir nýggjum skrivara. Hon hevur tilnevnt ein annan advokat hjá sama advokatifelag, Plesner og Grønborg.

Hann eitur Finn J. Lerno. Viðmerkt verður í tíðindaskrivinum, at Michael Rekling einki samband fer at hava við Den Danske Bank frá tí, hægstarættarsakin er liðug, til bankakanningin er komin at enda.

Tað verða ikki gjørdar fleiri viðmerkingar í fjølmiðlunum til hetta tíðindaskriv, siga teir triggir limirnir í Bankakanningarnevndini, Jørgen Grønborg, Svein Wessel-Aas og Erik Holst Jørgensen at enda í tíðindaskrivinum, teir sendu út seinna partin í gjár.

Bankakanning í mótvindi

Nakrar hugleiðingar um bankamálið og kreppu annars

Teir seinastu dagarnir hava verið merktir av spurninginum um gegni og ógegni í sambandi við ta kanning, sum er gjørd í bankamálinum.

Bankamálið var og er ein liður í tí kreppu, sum tók seg upp í Føroyum, tað slepst ikki undan, og tí er trupult at umrøða annað málið uttan at taka hitt við eisini.

Eg eri ikki sakkønur, tað tað snýr seg um hesi viðurskifti, men havi verið áhugadur egleiðari og síðani 15. september 1994, verið tætt upp at, har sum avgerðir hava verið tiknar og ein partur av kollegiala landsstýrinum frá hesum degi, fram til ólavsøku 1996, tað hesin landsstýrisformur helt upp.

Tað var hetta kollegiala landsstýrið, sum sat í Tinganesi, tað bankakanningin bleiv samtykt og nevndin vald.

Uppskot til nevndarlímur bleiv lagt fyri okkum, og valdi man at góðtaka hesar triggjar, sum sita í nevndini, aftaná at verða vissadur um, at teir vóru gegnir.

Skrivarin í nevndini, Rekling, bleiv síðani settur av nevndini, uttan at vit vóru bðir um at góðkenna hann, ella kanna hansara gegnisstöðu.

Kanningin liðug

Nú, tað kanningin er liðug, vísir tað seg, at ivi verður settur við skrivaran, um hann líkur treytirnar, sum settar verða til skrivarauppgávuna.

Var hesin ivi sáddur tíðliga undir kanningararbeiðinum, so hevði tað helst viðfært, at skrivarin bleiv útskiftur og møguligvis nevndarlímur við.

Nú skilt, at kanningin er liðug, tað er bert eftir at skriva hana inn, og eigur tað at verða gjørt, uttan mun til álitid á hana ella ikki.

Undarlig signal

Fyri tíð síðan spurdist, at Den Danske Bank hevði avgjørt, at Peter Straarup skuldi verða stjóri í bankanum eftir Knud Sørensen.

Hetta vakti ikki sørt av undran, tað ein kund væntað, at bankin biðaði eftir úrslitum av bankakanningini og teirra leikluti í bankasamanleggingini.

Nakað um somu tíð spurdist eisini, at fyrrverandi ídnaðarmálaráðharrin Anne Birgitte Lundholdt, fólði de tryggja við, at hon ikki fekk trupulleikar av kanningarúrslitum.

Hetta vakti undran, men fekk tú ikki tann virkning, sum ein kund vænta, tað at tað kanska var ein leki í kanningararbeiðinum.

Nú standa vit so aftur, og upplýsingar eru komnar fram, sum kunnu skapa iva um úrslitið av kanningini.

Professionellir aktørar

Sæð í ljósinum av, at hesir persónar og fyrirtøkur ger eru talan um umgeva seg við professionellum ráðgevarum, so tykt sum at her er eitthvørt, sum ikki ruggar rætt.

Vóru forðholdini soleiðis, at Den Danske Bank (Peter Straarup) í kanningini verður frikendur, so ræður um hjá bankanum ikki at skapa óvissu um kanningina. Helst hevði bankin so biðað við at sagt frá um, hvør fylgdi Knud Sørensen í stjórnstólinum.

Eisini mátti bankin tá syrgt fyri, at leiklutur Reklings ikki kundi skatt umdømi kanningannar.

Tað sama ger seg galdandi hjá politikarum, er tað soleiðis, at teir ganga friir, so er at halda tætt við síni vitan, fyri ikki at skaða trúvirðið í kanningini.

Sæð úr mínum huga-horni, so er her talan um eina roynd at skapa iva um kanningina, soleiðis, at hon kanska slettis ikki sær dagsins ljós, ella tað hon sær dagsins ljós og avdúkar nökur ting, so hava føroyingar dálkað hana so til, at teir ikki kunnu tilláta sær at krevja nakað, sum hevur sína grund í kanningini.

Nógvar og dýrar kanningar eru gjørdar hesi seinastu árin í Føroyum - allar hava endað við, at einki sum helst spurdist burturúr.

Vandin er fyri, at so verður enn einaferð. Alíkvæl standa politikarar fram og tosa um, at vit skulu biðja um eina aðra kanning (dóm-arakanning).

Kanska eru professionellu arkitektarnir aftanfyri kulissurnar við at fáa sín vilja!

Helst fara fyringarfrestir og ráðharraskifti at syrgja fyri, at um eitt úrslit einaferð spyrst burturúr, so kann eingin ábyrgdast.

28. september 1992

Omanfyrirnevnda dag fór skriv úr ídnaðarmálaráðnum til „Udvalget vedrørende Færøerne“. Hetta skriv skuldi verða grundarlag fyri fundinum dagin eftir í sama ministeri.

Hetta skriv ber yvirskriftina Færøernes finansielle krise, og verður innleitt við orðum: Færøerne har store økonomiske problemer.

Í hesum brævi verður víst á, at bankarnir og landsstýrið hava fíggarligar trupulleikar, og at hvørki vinnulív ella politikarar hava

Ráðharraskifti

Havast skal eisini í huga, at ráðharrarnir í Danmark eru útskiftir síðani. Teir flestu av tí natúrliga grund, at eitt politiskt skifti er farið fram. Men síðani hetta natúrliga skiftið, hevur man valt at skifta justitsministerin, sum var tað bankahjargingin byrjaði, út.

Tá SVF spurdi seg fyri í justitsministeriinum, so var sjálvandi svarið, at nýggi justitsministerin kundi kannað viðurskiftini, men hann ynskti ikki at úttala seg um tíðina, tað ein annar var justitsministari.

Tá Bjørn West bleiv spurdur, so var hansara svar tað, at hann ikki longur er justitsministari og tí ikki úttalar seg.

Eisini hevur ídnaðarmálaráðið verið undir umskipan, og eitur nú Erhvervsministerið.

Aftaná alt hetta, so er tað sum sagt, føroyskir politikarar, sum ynska eina aðra kanning.

Tað er væl ikki so, at eisini í Føroyum eru politikarar, sum ynska at leggja slør yvir tað, sum veruliga fór fram?

Sjálvsvirðing

Havandi tað í huga, hvat úrslit er spurt burtur úr teim kanningum, sum fram eru farnar um føroyskt viðurskifti, og viðurskifti millum ríkispartarnar, so eigur ikki aftur at verða biðið um eina kanning afturat.

Skulu vit varðveita tað sindrið av sjálvsvirðing, sum enn finst í Føroyum, so skulu vit ikki biðja um eina aðra kanning, men um samráðingar um ríkisfelagskapin, við altíti til ríkisrættarlugu stöðu okkara.

Vit eiga at boða dønum frá, at vit ikki longur vilja lata okkum traðka á og draga eftir hárinum!

Er tað ikki gjørligt soleiis sum politiska samansetingin er í dag, so lat okkum heldur biðja, til tað er gjørligt, enn at lata okkum halda fyri tað turra spott.

Fimleikafelagið Ljósið

Rætting til tímatalvuna 3. sept. Callanetics 2 ferðir um vikuna í 6 vikur, kr. 250.

Callanetics byrjar 23. okt. til 2. des.

Lýsið í sosialinum